

LLV informācijas biuletenis * LLV informācijas biuletenis

1. Nr.

1949

VIII. 1.

VIENYBES DIENOS HANNOVERIJĒ IR NEUSTADTĒ
3.m.birželio m. 1.-4.d.

LLV delegatų konferencija.

LIETUVIŲ LATVIŲ KONGRESAS.

Tautų bendradarbiavimo kursai.

LLV delegatų konferencija.

LLV antroji delegatų konferencija trentyje susirinko Hannoverijėje 3.m.birželio m. 1.d. 12.00 val. "Accu" stovyklos salėje, kuri buvo dekoruota laurų medžiais, Lietuvos ir Latvijos vėliavomis ir baltai-raudonai-auksine Vienybės emblema.

Konferencijos uždavinys buvo užbaigti einamuosius veikimo metus ir išrinkti centralinius vadovybės organus sekantiems veikimo metams.

Iš konferencijos metu veikiančių 11 skyrių ir 2 grupių konferencijoje buvo atstovaujami 8 skyriai. Bodenwerder'io, Neustadt'o ir Flensburgo atstovai nebuvo atvykę. Flensburgo skyriaus atstovai atvyko į tautų bendradarbiavimo kursus Neustadt'e. Einant įstatais, konferencijoje su balsavimo teise dalyvavo centro valdybos ir centro revizijos komisijos nariai. Viso dalyvavo 27 delegatai ir didesnis skaičius svečių, jų tarpe britų lietuvių zonišės tarybos pirmininkas p. M.Krikščiūnas ir Mažosios Lietuvos tarybos pirmininkas p.E.Simonaitis. Lietuvių ir latvių atstovai Žem.Saksonijoje - p.p.A.Nasvytis ir R.Kukainis dalyvavo kaip centro valdybos nariai.

Konferencijos pirmininku išrinko Oldenburg'o skyriaus delegatą pulk.A.Maceli, sekretoriais A.Traumaną ir inž.P.Zundę. Centro valdybos bendrą pranešimą padarė LLV pirmininkas J.Brads, apie finansus pranešė kasininko v. N.Namnieks, apie Spaudos Biūrą - Em.Skujenieks. Konferencija pranešimus išklausė su pasitenkinimu ir juos patvirtino.

LLV pirmininkas J.BRACS pranešė, kad pereinamais veikimo metais daugiausiai darbo pašvęsta organizatoriniams klausimams. Veikimo metų bėgyje įsisteigė 8 nauji skyriai ir 2 grupės (Anglijoje), bet dėlėi stovyklų perkėlimo likvidavosi 4 skyriai. Nuo LLV veikimo pradžios 1945.m. iš viso įsisteigė 17 skyrių. Tokiu būdu didžiausi kliūtis veikimo išsivystymui - tai stovyklų nepastovumas. Padidėjus emigracijai, būtina reikia išvystyti organizatorinį tinklą ir užjūrio šalyse. Siam tikslui parinkti centro valdybos atstovai: Anglijoje Valdemars Tamanis, Kanadoje žurnalistas Ilmars Betraks ir Australijoje ekonom. Jonas Normantas.

LLV narių registracija dar galutinai neužbaigta, nes dar nėra gautos anketos iš visų skyrių ir pavienių narių. Iki šiol yra apie 500 narių. Dabar atspausdintos taipgi reprezentatyvinės narių kortelės.

- 2 -

Pereitais veikimo metais LLV skyriai išvystę sparčią darbuotę, rengiant susiartinimo vakarus, koncertus, valstybinių švenčių aktus, paskaitas. Iškilmingai minėta vienybės diena lapkričio mėn. 28.d. ir pakelta baltai-raudonai-auksinė vėliava.

LLV gynė Vilniaus Klausimo teisingą supratimą latvių visuomenėje, parengė išleidimui didelio formato Baltijos žemėlapi ir teikė idejinius straipsnius spaudai, taipgi organizavo spaudos žinių tarnybą.

Kasininkas N. NAMNIEKS nurodė, kad skyriai ir vienybės nariai galėtų uoliau dalyvauti lėšų parūpinimo akcijoje. Kai kurie skyriai dar neatsiskaite su centro valdyba ir nesurinkę narių mokesčio.

Spaudos Biūro vedėjas rašytojas Em. SKUJENIEKS pranešė, kad LLV/SB leidžia biuletenius spaudai abiėjose kalbose ir siuntinėja juos lietuvių ir latvių laikraščiams. Išleista jau 17 biuletenio numerų. Užjūrio lietuvių spaudai leidžiamas atskiras biuletenis, kurio išėjo 2 numeriai. Domėjimasis LLV veikimu užjūrio šalyse jaučiamai priauga. LLV iniciatyva plečiasi ir savitarpė informacija iš kitų šaltinių.

Centro revizijos komisija pranešė, kad centro valdybos finansų dokumentacija goroje tvarkoje.

Skyrių pirmininkai savo pranešimuose vaizdžiai nupasakojo apie savo skyrių veikimą.

LLV centro valdyboje sekantiems veikimo metams išrinkti:

Mag.hist. Jūlijs BRACS - LLV pirmininkas ir centro valdybos pirmininkas

Dipl.ing. Algirdas NASVYTIS - vicepirmininkas
(Zem.Saksonijos lietuvių apygardos pirmininkas)

Mag.iur. Olgerts LIEPIŅS - vicepirmininkas
(Latvių Spaudos Draugijos zoninės valdybos pirmininkas)

Filologas Nikolajs NAMNIEKS - sekretorius ir kasininkas

Rašytojas Emils SKUJENIEKS - LLV/SB vedėjas
(LLV garbės narys)

Ekonomistas Roberts KUKAINIS - narys
(Zem.Saksonijos latvių apygardos pirmininkas)

Filologas Antanas PETRAUSKAS - narys

Buv. Klaipėdos direktorijos
pirmininkas Erdmonas SIMONAITIS - narys
(Maž.Lietuvos Tarybos pirmininkas)

Dipl.ing. Pranas ZUNDE - narys
(Slezvigo-Holšteino lietuvių apygardos pirmininkas)

Centro revizijos komisija išrinkta sename sąstata:

Dir. Jonas GLEMZA (Lübeck)
Dir. Martiņš GAIDE (Emden)
Arnolds TRAUMANIS (Geesthacht)

Po rinkimų sekė gyvos diskusijos tolimesnio veikimo ir finansų klausimais.

Delegatų konferencijai pasibaigus, tą pačią dieną ir toje pačioje vietoje prasidėjo LIETUVIŲ LATVIŲ KONGRESAS.

Lietuvių latvių kongresas.

Prozektoriai šviesoje mirgant Lietuvos ir Latvijos vėliavoms ir vienybės emblemai, apie pusantro šimto kongreso dalyvių iškilmingoje nuotaikoje susirinko stovyklos didžiojoje salėje, kur ką tik pasibaigė LLV delegatų konferencija. Kongreso dalyviams užėmus vietas, skaudų ir skautų garbės sargyba įnešė salėn naująjį vienybės idėjos simbolį - aiščių tautinę vėlavą, kurią kongresas sveikino atsistojant.

LLV pirmininkas ir kongreso vyriausiojo vykdomojo komiteto pirmininkas J. Bračas pasakė atidarymo kalbą lietuviškai ir latviškai. Istoriaus akimirksnio supratime suskambėjo Lietuvos ir Latvijos himnai.

Kongreso prezidiume išrinko kongreso vyriausiąjį vykdomąjį komitetą - pirm. J. Bračą, narius A. Nasvytį ir R. Kukainį, generalinį sekretorių N. Namnieką. Gerbės prezidiume pakviesti: M. Krikščiūnas (britų lietuvių žoninės tarybos pirmininkas, E. Simonaitis (Maž. Lietuvos Tarybos pirm.), O. Liepiņš (Latvių Spaudos Draugijos žoninės valdybos pirm.), rašytojas Em. Skujenieks (LLV garbės narys), rašytojas J. Veselis ir Dr. J. Mikelēns (vienas iš LLV steigėjų Kaune).

Sekė sveikinimai: Latvių Centro Komiteto vardu - teritorialinis atstovas R. Kukainis, Lietuvių žoninės tarybos - M. Krikščiūnas, Lietuvių apygardos komiteto - A. Nasvytis, Latvių OK teritorialinio atstovo St. Jaundzemo ir Latvių Spaudos Draugijos - O. Liepiņš, Maž. Lietuvos Tarybos - E. Simonaitis, Europos Unijos centro valdybos - A. Plūdums, Latvių studentų sąjungos - Jaunzems, "Accu" stovyklos - A. Grantskalns, "Accu" stovyklos estų grupės - kapit. Vagestrōm.

Raštų sveikino: Latvijos pasiuntinys Londone K. Zaripē, Latvių Tautinės Tarybos prezidiumo narys ministras R. Liepiņš, Lietuvių Centro Komiteto pirmininkas A. Kalvaitis, LLV garbės nariai Dr. V. Vydūnas ir inž. Spr. Paegle, Sv. Sosto delegatas latviams ir estams Msgr. Dr. P. Laurinovičs, gen. P. Plechavičius, V. Bastjānis i. d. k.

Kongreso pirmąsias posėdis buvo skirtas Baltijos federacijos klausimui. Rezoliucijos šiuo atveju nebuvo priimtose, bet kongresas išklausė A. Nasvyčio ir O. Liepinio referatus šia tema ir susipažino su lietuvių ir latvių spaudoje pareikštomis mintimis ir projektais, kurie vėliau buvo nagrinėjami ir Neustadt'e.

Po pertraukos sekė kongreso antrąsias posėdis. Platy referatą "Vienybės siekimai tolimesnėje emigracijoje" perskaitė latviškai LLV pirmininkas J. Bračas, nušviesdamas vienybės siekimą istorinius ir idėjinius pagrindus ir išdėstydamas centro valdybos planingą darbą metodus ir ateities programą. Referato medžiaga vėliau buvo smulkiai išnagrinėta Neustadt'e ir davė LLV veikėjams ir visuomenės atstovams progą koordinuoti praktiškųjų uždavinių atlikimą.

Po sekandios pertraukos trečiame posėdyje Em. Skujenieks lietuviškai skaitė referatą "Vienybės siekimai spaudoje ir literatūroje", kuriame nušvietė visą, kas abiejų tautų kultūrinio bendradarbiavimo srityje padaryta tėvynėje ir tremtyje, taipgi davė praktiškus nurodymus, kas šioje srityje dar darytina ateityje. Savo referatą preleventas Neustadt'e pakartojo latviškai.

Vieton gen. P. Plechavičiaus, kuris negalėjo kongresan atvykti, apie tautos naikinimą tėvynėje pranešė Baltijos Universiteto lietuvių studentų atstovas ats. karin. J. Stelmokas. Kongresas atsistojimu ir susikaupimo minute pagerbė tėvynėje žuvusiuos partizano kovose.

Kongreso pabaigoje pirmininkas J. Bračas perskaitė Vienybės ir Laisvės deklaraciją, kuri apima aiščių vienybės siekimus ir reiškia protestą prieš istorinės aiščių nacijos - lietuvių ir latvių išnaikinimą tėvynėje. Kongresas priėmė šią deklaraciją paskelbimui viso pasaulio lietuvių ir latvių visuomenai ir protesto pareiškimui laisvosioms tautoms. Deklaracijos ir protesto rezoliucijos tekstus dosime vėliau. Abu himnai užbaigė kongreso posėdžius.

Kongresas praėjo dramatiniam įtempimui, per kelias valandas semiant numatyta plačią programą. Didelis dalyvių skaičius, iškilmingumas ir kilni nuotaika liūdyjo, kad vienybės judėjimas mūsų aukšta banga.

Kongreso svarba pasireiškė ne vien perskaitytuose referatuose, bet ir diskusijose, pasitarimuose ir asmeniškuose pasikalbėjimuose posėdžių pertraukų metu. Kongresas susilaikė nuo plačių rezoliucijų, kurios paliktų ant popierio. Užtat jis stengėsi užmegsti ryšius tarp platesnės visuomenės ir LLV vadovybės, taipgi parūpinti medžiagos LLV centro valdybai jos darbui. Kongreso eigoje buvo sunaudota ir toji medžiaga, kas buvo surinkta parnai numatytam kongresui Volterdingene, kurio darbo posėdžius dëlši staiga įvykusios valiutos reformos teko atidėti. Kongresą Hannoveryje tenka pripažinti pilnaverčiu atgarsiu didiesiems susiartinimo kongresams tėvynėje - jo užbrėžti tikslai pasiekti.

Tautų bendradarbiavimo kursai.

Kaipo kongreso tęsinys Neustadt'e birželio mėn. 2. ir 3. d. World YMCA Training Centre buvo surengti tautų bendradarbiavimo kursai LLV nustatyta programa. Dalyvavo apie 50 kongreso dalyvių, kurios iš "Accu" stovyklos į Neustadt'a (15 km) nugabeno sunkvežimiu.

Neustadt'e buvo toliau nagrinėjami kongrese iškeltieji klausimai, taip perskaityta eilė kitų referatų. Referatus skaitė ir diskusijoms vadovavo J. Bračas, Em. Sku jenieks, O. Liepinas, N. Namnieks, J. Veselis (Lietuvių literatūros ypatybės palyginus su latvių literatūra), A. Nasytis (Sugyvenimo klausimai bendrose stovyklose), M. Gulbis (Europos Unija) i. k. Kursų pabaigoje YMCA centro vicedirektorius Aule skaitė apie YMCA/YWCA kaip pasaulinę organizaciją. Protarpiais buvo surengtas literatūrinis vakaras, kur J. Veselis, Em. Sku jenieks (skaitė latviškai išverstą K. Donelaičio "Metų" fragmentą), J. Sudrabins ir H. Krūminas skaitė savo kūrinius.

Pasitarimai buvo kaip bendri, taip ir atskiri lietuvių ir latvių grupėms. Plačios diskusijos iškilo klausimais apie lietuvių ir latvių vienybės tolimesnius siekimus tremtyje, apie Baltijos federaciją, apie Prūsijos likimą, apie sugyvenimą bendrose stovyklose. Smulkiai buvo išnagrinėtas Vienybės ir Laisvės deklaracijos tekstas. Kadangi kursų dalyviai bendrai praleido dienas ir pasinaudojo ir naktimis, tai Neustadt'e praleistas laikas vienybės darbui davė labai daug naudos, už ką tenka padėkoti YMCA centro direktoriui p. B. Radziniui, kuris teikė daug paramos kursų suorganizavime.

LLV veikimas

Pranešimas LLV pavieniems nariams.

Einant LLV įstatų 21. §, pavieni nariai, kurie nepriklauso nei vienam skyriui, nei grupei, skaitosi centraliname skyriuje, kuriam vadovauja centro valdyba.

Norint susisiekti su visais nariais ir užmegsti su jais pastovius ryšius, Centro valdyba kviečia taipgi visus pavienius narius išpildyti narių registracijos nuostatus ir išsiimti nario kortelę. Centralinio skyriaus nariams išsiuntinėjama po 2 egz. narių anketos, kurios užpildomos ir prisiunčiamos centro registratūrai. Be to kiekvienas turi prisiųsti nario mokestį už 1949.m. - DM 1,- + DM 0,50 korespondencijos kontui. Gavus nario mokestį ir anketas, centro valdyba

kino centro valdybos, Lübeck'o skyrius ir Latviu Spaudos Draugijas vardu. Sveikinima raštu buvo atsiuntęs LLV pirmininkas J. Bračs. Programoje dalyvavo H. Grāve, A. Baumanė ir L. Liepa su dainomis, akompanuojant Aina Rubenei-Raitai, deklamavo Lietuvos Valstybės Dramos Teatro artistė Toska Daubaraitė-Gailevičienė. Programai pasibaigus, įvyko viešas pobūvis su vertinga loterija. Nors bilietai kainos buvo minimalūs - tikrai DM 1,- visam vakarui, įskaitant vietą prie staliuko, vakaras davė gerokai pelno. Už tai ypatinga padėka priklauso loterijos rengėjams ir aukų rinkėjams - ponions Malėjai ir Vištartienei, p. Viliūnui, o taipgi visiems aukavusiems.

Vinco Ramono KRYZIAI latviškai.

BALF-o premijuotas Vinco Ramono romanas KRYZIAI, kuris savo laiku sukėlė nepaprastai plačias ir gyvas diskusijas lietuvių spaudoje ir kurio dvi laidos per vienus metus išparduotos, dabar prieinamas ir latvių skaitytojams. Šiomis dienomis išėjo romano pirmas tomas, o antrą tomą numatyta išleisti š.m. rugsėjo m. Romaną latviškai išvertė Em. Skujenieks ir išleido A. Sēlzemnieko leidykla Geesthacht'e. Šią knygą patartina įsigyti ir visiems lietuviams, mokantiems latvių kalbą, taipgi ir tiems, kurie nori ją pramokti, nes abiejų tekstų skaitymas lygiagrečiai įdomiausiu ir praktiškiausiu būdu supažindina skaitytoją su abiejų kalbų ypatybėmis. KRYZIŲ pirmas tomas kainuoja DM 3,50 ir jį galima gauti kiekvienos stovyklos latvių knygyne (latviškas pavadinimas KRUSTI) arba tiesiog leidykloje (Arv. Egļītis, Geesthacht/Elbe, DP Camp Spakenberg III).

Naujų skyrių steigimas.

LLV skyriaus įsteigimui reikalinga 15 narių, bet grupės įsteigimui - 5 narių. Įstatai skyrių steigimui pareikalaujami Centro valdybai (J. Bračs, Hannover/Stöcken, Baltic Camp "Accu").

Vienybės idėja skatinamas - tai visuotina pareiga, todėl LLV skyrius ir grupės galima įsteigti ir tokiose vietose, kur gyvena vietiniai lietuviai arba latviai. Išvystykime vienybės darbą masiniu judėjimu, kad jį dar galingesni paskleistume po visus kontinentus mūsų tolimesnėje emigracijoje!

Laikraščių redakcijoms.

Š.m. rugpiūčio m. l.d. LLV pradeda leisti savo vidaus informacijos ir propagandos biuletenį AISTIJA, kuris išsina lygiagrečiai abiejose kalbose. Biuletenis, kuriame be informacijos bus talpinami ir ideologinio turinio straipsniai, bus siuntinėjamas, kiek galint, visiems lietuvių ir latvių laikraščiams Vokietijoje ir užjūrio šalyse, abiejų tautų tremtinių vyriausioms įstaigoms, LLV skyriams ir pavieniems nariams. Laikraščiai prašomi biuletenio turinį sunaudoti, nes jame patalpinti straipsniai ir informacija atskirai nei vienam leidiniui nebus siuntinėjami. Už sunaudotas žinias priklausančį honorarą prašau siųsti LLV/SB vedėjui Em. Skujeniekiui. Be to ir toliau išsiskiriant leidžiamieji neperiodiniai LLV/SB biuleteniai Vokietijos ir užjūrio spaudai su bendra spaudos informacija.

Leidėjas: LLV/SB - Geesthacht/Elbe, DP Camp Spakenberg III.
Redaktorius: Emils Skujenieks.

išsiųs nario kortelę. Nariai, kurių anketos jau užpildytos, turi sumokėti tiksliai narių ir korespondencijos mokestį. Jei periodui iki 1949 m. liepos m. 1 d. narių mokestis sumokėtas, tai reikia prisiųsti tiksliai narių mokestį antram š.m. pusmečiui, t.y. DM 0,50 + korespondencijos mokestis DM 0,50. Nariai, kurie vieną mėnesį po anketos išsiuntimo nebus išpildę savo pareigas, einant LLV įstatų 4. §, laikomi išstojusiais, tačiau pasilaiko sau teisę registracijos tvarka įstoti iš naujo.

Centro valdyba nuolankiai prašo pavienius narius visuomet pranešti jai adresų pakeitimus. LLV centro valdybos atstovai ir skyriai veikia ir užjūrio šalyse. Emigravę nariai, kviečiami įsijungti į LLV šeimą ir tolimesnėse emigracijos šalyse. Emigruojant nariai prašomi pranešti savo naujus adresus centro valdybai, kuri ir naujoje apsigyvenimo vietoje suteiks tolimesnę informaciją ryšių užmezgimui su LLV atstovais, nariais ir skyriais.

Pranešimas skyrių valdyboms.

Skyrių valdybos prašomos emigravusiųjų narių anketas nedelsiant nusiųsti centrui, pažymint, į kurį kraštą narys emigravęs, ir, jei galima, ir naują adresą. Šios anketos bus siunčiamos LLV atstovams į atitinkamą kraštą, kad jie galėtų užmegsti ryšius su atvažiavusiais.

Nauji skyriai.

Š.m. birželio m. 2 d. įsisteigęs naujas LLV skyrius Memmingen'e. Skyriaus pirmininkas Dipl.inž. Alfrėds BOMANIS, valdybos nariai - ekon. Bronius Kviklys, Arnoldas Bėrzs, Juozas Kondrotas, bibliogr. Aleksandras Ružancovas.

Š.m. liepos m. 7 d. įsisteigęs naujas LLV skyrius grynai latviškoje Dedelstorf'o stovykloje. Skyriaus pirmininkas dir. Kārlis LĪKUMS, valdybos nariai - insp. Eričis Andersons ir žurn. Osvalds Akmentiš.

Š.m. liepos m. 3 d. įsteigtas LLV skyrius Fellbach'e prie Stutgarto. Skyriaus pirmininkas Stasys PUNDZEVICIUS, valdybos nariai - Aleksandras Sneideris, Jānis Bėrziņš, Stasys Kroniūnas, Vilis Matuzelis.

Š.m. liepos m. 17 d. įsteigtas LLV Shropshire grafistės skyrius Anglijoje. Skyriaus pirmininkas Edgars ŪDRINŠ, valdybos nariai - Valdis Strautmanis ir Vytautas Simanavičius.

LLV veikla Oldenburg'e.

Š.m. liepos m. 15.-18 d. LLV pirmininkas J. Bračs pakviestas apsilankyti LLV Wehnen'o skyrių suskaičiui apie aisčių vienybės siekimus tolimesnėje emigracijoje. Buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba: skyriaus pirmininkas J. JUSYS, valdybos nariai - Sideravičius, E. Smieliauskas, Sinickas, J. Smieliauskas. Wehnen'o skyrius susideda vien iš lietuvių. Oldenburge veikia LLV Oldenburgo skyrius dir. A. Švalbės vadovaujamas. Abiejose skyruose narių skaičius auga.

Geesthacht'o skyriaus metinės.

LLV Geesthacht'o skyrius š.m. liepos m. 9 d. pažymėjo savo dviejų metų veikimą. Skyrius, kuris yra vienas seniausių ir tvirtiausių, įsteigtas 1947 m. balandžio m., ir jo pirmininkas nuo pat įsteigimo rašytojas Em. Skujenieks. Metinių vakarų atsilaukė gerokai publikos. Atvyko ir svečių iš Lūbecko: LLV vicepirmininkas O. Liepiņš, Centro valdybos narys P. Zundė, centro revizijos komisijos pirmininkas J. Glemže, Lūbecko skyriaus atstovas J. Vilumsens i.k., kurie sveik